

Handelingsopties metam-natrium

Toelatingssituatie:

Verbod metam-natrium in 2010

In 2010 is door de Europese Commissie (EC) metam-natrium verboden, vanwege de onvolledigheid van gegevens in het toelatingsdossier, waardoor onacceptabele risico's voor mens, dier en milieu niet konden worden uitgesloten. Er geldt een uitzondering (genaamd "essential use") voor landen die konden aantonen dat het gebruik van de stof 'onmisbaar' was. Ook in Nederland mag de stof nog gebruikt worden onder strikte voorwaarden (o.a. maximaal 1 maal per 5 jaar). Deze 'essential use' eindigt eind 2014. De afgelopen jaren (2008 - 2012) werd jaarlijks gemiddeld circa 5500 hectare grond ontsmet.

Nieuwe Europese goedkeuring

In 2012 is metam-natrium in Europa opnieuw goedgekeurd op basis van een aangevuld gegevensdossier en na beoordeling door EFSA, met strenge toelatingsvoorwaarden (maximaal 1x per drie jaar toepassen met een dosering van maximaal 300 l/ha). Op basis hiervan kan de toelatinghouder een aanvraag voor een nieuwe nationale toelating indienen.

Vrijstelling

De staatssecretaris van EZ kan beperkt vrijstellingen (conform artikel 38 van de Wet Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden) voor het gebruik van metam-natrium verlenen in noodsituaties of ter bestrijding van een Quarantaine-organisme. Via deze vrijstelling mag het middel één maal extra worden toegepast binnen 5 jaar, uitsluitend op besmette percelen (in 2013 op 3,5 hectare).

Per brief van 3 februari 2014 aan de TK heeft het kabinet laten weten dat de sector veel belang heeft bij de huidige vrijstelling onder de genoemde strenge voorwaarden, omdat er geen afdoende alternatieven voorhanden zijn om nematoden te bestrijden in de pootaardappelen, bollen en in vermeerderingsgewassen. Intrekking van de vrijstellingen zal er toe leiden dat in deze teelten schade zal worden opgelopen, ook ten aanzien van export van deze gewassen naar derde landen. Dit overwegende zeg ik toe om specifiek voor het gebruik van metam-natrium afspraken te maken om blootstelling van omwonenden te beperken. Ik zal op korte termijn over de mogelijkheden van het verder reguleren van de blootstelling van metam-natrium aan omwonenden in overleg treden met LTO en de relevante partij in de gewasbeschermingsmiddelenindustrie. Bij de beperking van blootstelling van omwonenden denk ik bijvoorbeeld aan een extra teeltvrije zone en het verplicht stellen van blootstellingsreducerende maatregelen. Ik zal uw Kamer hiervan op de hoogte stellen.

Handelingsopties (al dan niet in combinatie met elkaar):

Optie 1: Ctgb gaat herbeoordelen

Het Ctgb herbeoordeelt de risico's voor omwonenden. Het Ctgb zal de risico's schatten op basis van de meest recente gegevens en best beschikbare methoden van dit moment. Indien nodig zal het Ctgb extra beperkende maatregelen (zoals een bufferzone, of lagere dosering) aan het gebruik van metam-natrium stellen, of in het uiterste geval het middel helemaal niet toelaten.

dit is een lange route eer die doorlopen is. Een herbeoordeling zelf kan in 3 maanden, maar de besluitvormingsprocedure duurt minstens 4 maanden.

Optie 2: Toelatinghouder verzoekt vrijwillig om beperkingen

a) De toelatinghouder is bereid om een bufferzone van 7,5 meter langs bebouwing in acht te nemen.

b) De toelatinghouder verzoekt om een verplichtende tekst op het etiket over de weersomstandigheden bij toepassing (voorkomen van verstuiwing van grond).

Bij het toepassen van metam-natrium verplicht rekening houden met optimale weersomstandigheden om blootstelling van omwonenden te vermijden, zoals windrichting, windsnelheid en temperatuurinversies (veroorzaker van extreme mist). Dit wordt vastgelegd in het Wettelijk Gebruiksvoorschrift.

Optie 3: Verzwaring meldplicht

Een verzwaring van de meldplicht maakt de nieuwe voorschriften op het WG/GA omtrent bijvoorbeeld de weersomstandigheden handhavingstechnisch controleerbaar. Naast het melden van het perceel waarop een grondontsmetting wordt gepland, moet de toepasser 12 uur van tevoren melding maken dat de behandeling plaats vindt op perceel x. De inspectie kan dit dan controleren

Optie 4: Metam-natrium kan alleen worden toegepast met een 'besmet-verklaring'

Behandeling mag pas plaatsvinden als de agrariër op een perceel een besmetting heeft aangetoond met een quarantaineaaltje of een besmetting van een andere schadelijke nematode boven een drempelwaarde.

Optie 5: Metam-natrium is slechts verkrijgbaar 'op recept'

Uitleg LTO

Optie 6: Verlaging van de dosering.

De maximale dosering wordt direct verlaagd tot 300 l/ha (in plaats van maximaal 750 l/ha nu), conform de nieuwe Europese goedkeuring van metam-natrium¹. Indien nodig, kan onder bepaalde omstandigheden, bijvoorbeeld voor de bestrijding van quarantaine aaltjes in economische belangrijke teelten, een hogere dosering worden vrijgesteld (via artikel 38 Wgb).

Dit moet voor 30 december 2014 zijn verwerkt in de lopende toelating. Het is wel van belang dat werkzaamheid van het middel dan nog gegarandeerd is.

Optie 7: Intrekken van de toelating

In deze optie wordt het gebruik van metam-natrium in Nederland verboden. Varianten zijn:

- a. De huidige 'essential use' toelating wordt ingetrokken. Indien er (na 2015) een aanvraag voor een nieuwe toelating wordt ingediend, dan wordt deze opnieuw beoordeeld door het Ctgb, inclusief een risicobeoordeling voor omwonenden.
- b. het gebruik van metam-natrium wordt voor lange tijd verboden, ook wanneer er een aanvraag voor een nieuwe toelating wordt ingediend.

Er ligt een notificatie voor een aanvraag bij het Ctgb. Het dossier zal per 1 juli 2014 binnen zijn. De aanvrager heeft een vrijwillige zonale aanvraag gedaan.

Optie 8: Allen nog artikel 38 vrijstellingen

Slechts als een quarantaine-aaltje, zoals *Ditylenchus dipsaci*, is vastgesteld kan er door de staatssecretaris van EZ een vrijstelling worden verleend.

Optie 9: Alternatieven bevorderen

- a) LTO ziet voor de langere termijn vanaf 2015 en verdere verduurzaming door het benutten van vanggewassen in de lolie- en aardbeienteelt. Een complete vervanging van de grondontsmetting is niet mogelijk. Bij een vanggewas valt te denken aan *Tagetes* (afrikaantjes) en raketblad. De sector wil deze opties benutten in het kader van de vergroeningsmaatregelen via het GLB.
- b) Inundatie- het tijdelijk onderwater zetten van percelen. Deze maatregel is op sommige percelen mogelijk, door hellingshoek en grondwaterstand echter niet voor alle percelen geschikt.

¹ Zie Uitvoeringsverordening EU/359/2012)

c) Afdekken van behandelde percelen.